

РОМАНСЬКІ ТА ГЕРМАНСЬКІ МОВИ

УДК 811.111'276.6:32]:81'42

DOI <https://doi.org/10.32782/2710-4656/2025.3.1/15>

Біскуп І. П.

Волинський національний університет імені Лесі Українки

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ У ДИСКУРСАХ ПРЕЗИДЕНТІВ США: ПОРІВНЯЛЬНИЙ КРИТИЧНИЙ АНАЛІЗ

У статті наведено результати порівняльного критичного аналізу дискурсів колишнього і теперішнього президентів Сполучених Штатів Америки Джо Байдена і Дональда Трампа у контексті побудови геополітичних зв'язків з Європейським Союзом. Окреслено новітні напрямки критичного аналізу дискурсу, серед яких пост-імперіальний дискурс, дискурс популізму та праворадикальний дискурс. Виявлено деколоніальні ідеологічні зсуви, що характеризують пост-імперіальний дискурс, який піддає критиці імперіоцентричні упередження в аналізі дискурсу. У сучасній політиці Європейського Союзу на тлі перемоги популістів на виборах у багатьох Європейських країнах на початку третьої декади XXI століття простежуємо формування популістського та праворадикального дискурсів. У дискурсах президентів США Дж. Байдена та Д. Трампа побудова стосунків з Європейським Союзом стала домінантною і характеризується суттєвими ідеологічними відмінностями. Під час проведення порівняльного критичного аналізу дискурсу президентів Джо Байдена і Дональда Трампа було виявлено тематично-ідеологічні зсуви у відносинах між США та Європейським Союзом, які було піддано критичному аналізу на матеріалі широко відомих висловлювань президентів, що засвідчують присутність експліцитних та імпліцитних ідеологій, які, подекуди, є діаметрально протилежними і вказують також на зсуви у глобальній політиці. Серед ключових тем, за якими були виявлені суттєві розбіжності в ідеологічних пресупозиціях стали тема економічних зв'язків США з НАТО і ЄС, відданість спільним демократичним цінностям та визначення ролі США і ЄС у війні Росії проти України. Встановлено, що метод критичного аналізу дискурсу стає актуальною життєвою навичкою людини в епоху глобалізаційних викликів XXI століття. Результати аналізу засвідчили ключову роль України та перспектив завершення російсько-української війни у формуванні ідеологічного підґрунтя євро-атлантичного дискурсу.

Ключові слова: Європейський Союз, критичний аналіз дискурсу, ідеології, глобалізаційний дискурс, російсько-українська війна.

Постановка проблеми. Зі зміною влади та політичної орієнтації у Сполучених Штатах Америки, яка відбулась із приходом до влади Дональда Трампа, особливо актуальними стають дослідження, скеровані на виявлення ідеологічних домінант 47-го Президента США у його медіа та публічному дискурсі, які різко відрізняються від глобальної стратегії його попередника, представника демократичної партії Джо Байдена. У цій статті представлено результати порівняльного критичного аналізу дискурсів Дж. Байдена і Д. Трампа стосовно Європейського Союзу, які не просто сигналізують про політичні пріоритети обох президентів, а й вказують на титанічні зсуви

у світовій політиці. Застосування методу критичного аналізу дискурсу дає змогу виявити нові ідеологічні домінанти політичного дискурсу ЄС та США, які формуються у публічних коментарях американських президентів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Постструктуралізм (у соціології – постіндустріалізм) став однією з сучасних тенденцій у критичному аналізі дискурсу (КАД), яка набула актуальності в другій декаді XXI століття та відображає глобальні політичні процеси й тісний зв'язок між дискурсивними і політичними практиками [30, с. 11]. З ним пов'язані й деколоніальні ідеологічні зсуви, що характеризують

пост-імперіальний дискурс, який піддає критиці імперіоцентричні упередження в аналізі дискурсу. Цікавим проявом протидії імперіальному дискурсу стала поява дискурсу популізму – «нової загрози демократії» [31, с. 1], який чітко простежуємо у сучасній політиці Європейського Союзу на тлі перемоги популістів на виборах у багатьох Європейських країнах на початку третьої декади XXI століття. Вплив популізму на політичну риторику ЄС відчувався і після початку російсько-української війни у лютому 2022 року, а також швидко поширився на соціальні мережі, де опоненти за поглядами на війну можуть безперешкодно обмінюватись думками [11, с. 51], що не суперечило риторичним домінантам дискурсу Сполучених Штатів Америки часів президентства демократа Джо Байдена. Популізм став однією з домінуючих ідеологій у політичному житті Центральної та Західної Європи, що підтверджується результатами парламентських виборів [30, с. 416].

Ідеологічні засади популізму чітко проявляються в політичному дискурсі Європейського Союзу в другій і на початку третьої декади XXI століття. Аналізуючи особливості праворадикального та ліво-центристського популізму, Х. Зюкет ставить перед дослідниками критичного аналізу дискурсу складне питання: чи варто розрізняти «хороший» і «поганий» популізм? [30, с. 417].

Продовженням популістичних тенденцій стало відновлення праворадикальних ідеологій у політичному дискурсі ЄС, які «не просто транслиують брехню,...а є «безсоромними» (“shameless”)» [28, с. 12], які створили відчутне опозиційне підґрунтя до спільної європейської політики країн-членів ЄС і, на нашу думку, стало одним із передвісників перемоги республіканця Дональда Трампа на виборах президента США у листопаді 2024 р. Відома дослідниця критичного аналізу дискурсу Р. Водак у своїй праці *The Politics of Fear: The Shameless Normalization of Far-Right Discourse* зазначає, що праворадикальні ідеології стали частиною нової політичної «нормальності» [28, с. 11]. Це призвело до того, що праворадикальний дискурс і риторика поступово сприймаються як стандарт у політичній комунікації.

Окрім поширення популістської та праворадикальної політики, Р. Водак звертає увагу на нові ідеологічні явища в політичному дискурсі, серед яких:

- трансгресивний популізм, що заперечує усталені суспільні норми;
- політика національної ідентичності;

- захист кордонів та ексклюзія іноземців;
- націоналізм;
- антисемітизм і політика заперечення;
- перформанс і медіа як політика харизми;
- ліберальна демократія в контексті неоавторитаризму [28, с. 3].

На додачу до популістських та праворадикальних ідеологій Європейського Союзу, новітньою рисою світового комунікативного простору третьої декади XXI століття стала поява так званих глобальних дискурсів, що визначають комунікативні стратегії нових політичних об'єднань у світі.

Т. ван Дайк зазначав, що ідеологічне підґрунтя дискурсу великою мірою залежить від ідеологій самих дослідників, яких він поділяв на «критичних та некритичних» [24, с. 12]. З огляду на перспективу формування новітніх глобальних ідеологій, критичний аналіз дискурсу як метод комунікативного аналізу опинився перед потребою у перегляді своїх методологічних засад. Як зазначає А. Люк, «критичний аналіз дискурсу – це нормативний метод аналізу, який демонструє як текст та дискурс працюють у напрямку формування ідеологічних інтересів із подальшими вагомими політичними наслідками» [14, с. 96]. Критичний аналіз дискурсу традиційно визначають не як канонічний метод наукових досліджень, а як «перспективу, позицію, або ставлення (дослідника) у царині міждисциплінарних дискурсивних студій» [1, с. 22].

Беручи до уваги відсутність єдиного методологічного фрейму для критичного аналізу дискурсу та його визнання «радіше як програми, аніж методу», саме наявність критичності в аналізі ідеологій визнається ключовою однакою критичного аналізу дискурсу [29, с. 51]. Дедалі частіше висловлювалась думка про те, що традиційний критичний аналіз дискурсу має тенденцію до міждисциплінарності [29, с. 52], зосереджуючись переважно на ціннісній системі глобального Заходу. Нові реалії американо-європейських відносин після приходу до влади Дональда Трампа вказують на протилежне.

Постановка завдання. Метою статті є проведення порівняльного критичного аналізу дискурсу президентів Джо Байдена і Дональда Трампа задля виявлення тематично-ідеологічних зсувів у відносинах між США та Європейським Союзом. Відсутність стабільності у світовому політичному ландшафті через непрогнозованість нової політичної доктрини США зумовлює актуальність таких наукових розвідок. Критичний аналіз полі-

тичного дискурсу від актуального методу комунікативної лінгвістики поступово перетворюється на одну з ключових комунікативних навичок людини XXI століття, скеровану на розвиток критичного мислення та протидію маніпулятивним стратегіям цифрових медіа.

Основним методом запропонованого дослідження є метод критичного аналізу дискурсу, застосований у порівняльному форматі до виявлення тематично-ідеологічних домінант у мовленні обох американських президентів. Матеріалом дослідження слугували дискурсивні фрагменти мовлення Джо Байдена та Дональда Трампа стосовно Європейського Союзу, отримані методом тематичного пошуку із цифрових архівів державних установ США та архівів цифрових медіа, у тому числі транскрипти відео звернень. Часовий проміжок відібраних дискурсивних фрагментів: термін президентства Дж. Байдена (2020–2024 р.р.), перший термін Д. Трампа (2016–2020 р.р.) і початок його другого терміну (2024–2025 р.р.).

Виклад основного матеріалу. Проведений критичний аналіз дискурсів Дж. Байдена і Д. Трампа продемонстрував відхід від дискурсу глобального Заходу, транслявання діаметрально протилежних ідеологічних та тематичних пресупозицій, а також появу нових ідеологій. Розглянемо основні з них.

Роль США і ЄС у Північноатлантичному Альянсі (НАТО).

Стосунки США-ЄС-НАТО традиційно належать до ключових тем не лише зовнішньої політики Сполучених штатів, а й характеризують глобальний політичний вимір. Дж. Байден недвозначно наголошував на спільності інтересів та декларував відданість спільним інтересам:

"The United States is fully committed to our NATO Alliance and to Article 5 – an attack on one is an attack on all." (Speech at NATO Headquarters, Brussels (June 14, 2021) [18].

"Putin thought he could split NATO... Instead, he got a more united NATO and EU." (Address to European Parliament (March 24, 2022) [8].

Д. Трамп незадоволений простроченою сплатою внесків країнами-членами та шукає пряму вигоду США від членства в альянсі:

"Many countries in NATO... are delinquent for many years in payments." (Tweet from @realDonaldTrump, March 10, 2017) [20].

"We're paying for NATO, and we don't get so much out of it." (TIME, April 12, 2024) [19].

Торгові відносини та співпраця з ЄС:

Дж. Байден:

"The U.S. and EU are natural partners in ensuring the future is governed by democratic values, not autocrats. (U.S.-EU Summit Joint Statement (June 15, 2021) [7].

"The European Union is an essential partner for global stability." (Financial Times, 05.06.2021) [9].

"We support a united Europe – it's in our strategic interest." (Спільна заява з Урсулою фон дер Ляєн, 15.03.2022) [6].

Д. Трамп:

"We lose \$151 billion a year on trade with the European Union." (Speech at UN General Assembly, September 25, 2018) [22].

"The European Union is very protectionist with the United States. They don't take our agricultural products, they don't take our cars." (Rally speech in North Dakota, June 27, 2018) [18].

У наведених дискурсивних фрагментах простежується діаметрально протилежне бачення обох президентів співпраці з ЄС. Примітно, що Д. Трамп охоче порушує дипломатичні норми поміркованості і експліцитно транслює незадоволення невідповідними, на його думку, стосунками з Європейським Союзом.

Безпека ЄС і війна в Україні.

Дж. Байден:

"Ukraine's independence will never be erased. Putin's war of conquest will fail." (Speech in Warsaw, Poland (February 21, 2023) [18].

Окремими ідеологічними пресупозиціями, що відрізняють Дж. Байдена від його наступника є відданість демократичним цінностям та критика популізму:

"We must stand together against those who would divide us – whether Hungary's Orban or others undermining rule of law." (Democracy Summit Remarks (Dec 9, 2021) [23].

На відміну від Д. Трампа, Дж. Байден постійно приділяв увагу спільним з ЄС зусиллям, скерованим на протидію кліматичним змінам та продовженню спільного технологічного розвитку:

"The green transition must be built by democracies – that's why the U.S. and EU launched the Clean Tech Alliance." (COP27 Side Event (Nov 11, 2022) [5].

Дискурс Д. Трампа містить нову ідеологію – критику міграційної політики ЄС, що помітно відрізняє його від президента-демократа:

"Angela Merkel is a great leader... but she made one very catastrophic mistake: immigration." (Interview with Piers Morgan, ITV (UK), January 27, 2018) [13].

"Look at what's happening to Europe. I don't want that for America. They're losing their culture. They're under siege." (Speech in Arizona, October 2020) [16].

"The EU's migration policy is a disaster. They let everyone in, and now they have problems they can't control." (Interview with Tucker Carlson, August 2023) [10].

Відомою ідеологічною домінантою дискурсу Д. Трампа є відверта підтримка Брекзиту:

"I think the EU is a catastrophe... *Brexit is a great thing*. I believe others will leave." (Press conference with UK PM Theresa May, July 13, 2018) [21].

Цілком очевидно, що імпліцитною ідеологією, прихованою за підтримкою виходу Великої Британії з ЄС є розпад ЄС через вихід інших країн-членів, що вітатиме Трамп-президент.

Д. Трамп також дозволяє собі напряду називати ЄС ворогом – неприпустима річ у міжднародній дипломатії. Проте, він шукає виправдання в економічних причинах:

"I think the European Union is a foe, what they do to us in trade." (CBS Evening News interview with Jeff Glor, July 15, 2018) [2].

Прагнучи посіяти розбрат між ключовими гравцями ЄС політики Німеччиною і Францією, Д. Трамп прагне підкреслити, що ЄС знаходиться «під каблуком» у Німеччині:

"I think the EU is a vehicle for Germany. That's why I thought the UK was so smart in getting out." Interview with The Times of London, January 16, 2017) [17].

У часі російської військової агресії проти України, критичний аналіз дискурсу Д. Трампа набув нової ваги, оскільки дає змогу узагальнити та проілюструвати базові ідеологічно-тематичні постулати, які важливі кожному українцю з огляду на постійні зміни політичного ландшафту. Ще у якості кандидата в президенти, Д. Трамп, нівелюючи роль ЄС у підтримці України, неодноразово повторював, що ніколи б не допустив цієї війни:

"*This war would never have happened if I were President. Putin knew not to mess with us.*" (1. Rally speech in Ohio (March 26, 2022) [24]; 2. Interview with *The Washington Examiner* (Feb 28, 2022) [27].

Д. Трамп постійно критикував фінансову допомогу Україні, апелюючи до першочергової важливості національних інтересів США:

"*We've sent \$200 billion to Ukraine while our borders are a disaster. America First!*" (1. Truth Social post (Jan 19, 2023) [20]; 2. Fox News interview with Sean Hannity (Feb 24, 2023) [10].

Не може не привертати уваги активна зацікавленість Д. Трампа діями російського президента Путіна та імпліцитно-позитивна оцінка його дій:

"*Putin is playing Biden like a fiddle. The oil/gas sanctions were a stupid move.*" (1. Interview with *Just the News* (March 3, 2022) [12].

У порівнянні – чіткі наміри Дж. Байдена щодо відправки військової допомоги Україні:

"*For Putin's aggression to end, Ukraine's defense must succeed. That's why we're sending ATACMS and Abrams tanks.*" (Announcement of \$325M aid package (September 21, 2023) [23].

"*Putin thought he could split NATO... Instead, he got a more united NATO and EU.*" (Address to European Parliament (March, 24, 2022) [8].

Передвиборчою візитівкою Д. Трампа стала обіцянка закінчити війну в Україні за 24 години, яка викликає скептицизм та вже слугує причиною насмішок з боку світових медіа:

"*I'd have a deal done in 24 hours. Both sides need to make concessions.*" (1. CNN Town Hall (May 10, 2023) [3]; 2. *Time Magazine* interview (April 12, 2023) [19].

Сьогодні ніхто в Україні та в світі не сприймає цю обіцянку всерйоз, а сам Д. Трамп відмовляється про неї публічно згадувати. Аналізуючи потік новин першого кварталу 2025 р., українці сприймають як реальність постійну зміну риторичних домінант Д. Трампа, що суттєво ускладнює критичний аналіз його ідеологій. Тому у цьому дослідженні ми маємо на меті проаналізувати ідеологічне підґрунтя у ставленні до Європейського Союзу американських президентів та виявленні екзистенціальних відмінностей у їхній риторичній щодо ЄС що певним чином відбивається у глобальній політиці.

Підсумовуючи наведений критичний аналіз тематично-ідеологічних пресупозицій у дискурсах президентів США, уважаємо за можливе виокремити три основні теми, стосовно яких відмінності є діаметрально протилежними: це НАТО, торгівля з ЄС і єдність ЄС. Порівняльний аналіз ідеологій Дж. Байдена і Д. Трампа наведений у таблиці 1.

Висновки. У ході проведеного дослідження було встановлено, що найвиразнішими ідеологічно-тематичними домінантами, за якими різняться дискурси Джо Байдена і Дональда Трампа є стосунки ЄС-НАТО, торгівля з ЄС, єдність ЄС та російсько-українська війна. Основним висновком запропонованого порівняльного критичного аналізу дискурсу

Ідеологічні пресупозиції у дискурсах Дж. Байдена та Д. Трампа

Тема	Ідеології	
	Дж. Байден	Д. Трамп
НАТО	Повна відданість спільним інтересам “ <i>Sacred commitment</i> ”	Прострочені або занижені внески до спільного бюджету “ <i>Delinquent payments</i> ”
Торгівля з ЄС	Альянс за спільністю демократичних цінностей “ <i>Democratic values alliance</i> ”	Торгівельні вороги “ <i>A foe on trade</i> ”
Єдність ЄС	Підтримка інтеграції “ <i>Supported integration</i> ”	Очікуваний розпад “ <i>Predicted collapse</i> ”
Війна в Україні	Підтримка України та ізоляція Росії “ <i>Otherring of Russia</i> ”	Мир шляхом застосування сили, за умови, що Америка заробить на цьому. “ <i>Peace through strength—but only if America gets paid first</i> ”.

американських президентів у контексті виявлення відмінностей в ідеологічних пресупозиціях стосовно зв'язків з Європейським Союзом є підтвердження ключової ролі України та перспектив завершення російсько-української війни у формуванні євро-атлантичного дискурсу. Наведений порівняльний огляд думок, поглядів та ідеологій обох президентів уможливив визначення ключових новітніх тенденцій у стосунках США і ЄС:

- відмова від «трансатлантичної солідарності» на користь «транзакційного націоналізму»;
- перехід від стратегічного партнерства до умовної підтримки;

- вимога оплати за безпеку (збільшення оборонних витрат ЄС) і загроза виходу США з НАТО.
- перехід від ідеологічного протистояння з Росією до «угод із сильними».

Запропонований аналіз продемонстрував, що вказані ідеологічні орієнтири уже присутні в комунікативному просторі «США – ЄС». Перспективу подальших досліджень вбачаємо у проведенні критичного аналізу нового комунікативного феномену – дискурсу торгівельних воєн, що активно розгортається у глобальному медіа просторі у зв'язку з радикалізацією зовнішньополітичної та економічної діяльності президента Д. Трампа.

Список літератури:

1. Biskub, I. Cognitive, Social and Communicative Levels of Discourse Analysis: The Case of Critical Discourse Study. *Language Culture Politics*. International Journal. 2017. No. 1. P. 21-37.
2. CBS News. LIVE: Breaking News and Top Stories on CBS News 24/7, 2025. *YouTube*. URL: https://www.youtube.com/watch?v=_LYGmBjuFdI (date of access: 06.04.2025).
3. CNN. Breaking News, Latest News and Videos | *CNN*. URL: <https://edition.cnn.com/> (date of access: 06.04.2025).
4. C-SPAN Archive. *C-Span*. URL: <https://www.c-span.org/organization/archives/419/> (date of access: 06.04.2025).
5. Climate Action. *Climate Action*. URL: https://climate.ec.europa.eu/index_en (date of access: 06.04.2025).
6. European Commission, official website. *European Commission*. URL: https://commission.europa.eu/index_en (date of access: 06.04.2025).
7. European Council, official website. European Council. URL: <https://www.consilium.europa.eu/en/european-council/> (date of access: 06.04.2025).
8. European Parliament. *Multimedia Centre*. URL: <https://multimedia.europarl.europa.eu/en> (date of access: 06.04.2025).
9. Financial Times. *Financial Times*. URL: <https://www.ft.com/> (date of access: 06.04.2025).
10. Fox News – Breaking News Updates | Latest News Headlines | Photos & News Video. *Fox News*. URL: <https://www.foxnews.com/> (date of access: 06.04.2025).
11. Grzenkiewicz, M. Multimodal Argumentation on TikTok during the Russian war in Ukraine: Ukrainian and Russian narratives on Volodymyr Zelenskyy. “*Designing Futures*”: 11th International Conference on Multimodality (ICOM-11). London, 2023. P. 51-52.
12. Just The News. *Just The News*. URL: <https://justthenews.com/> (date of access: 06.04.2025).
13. ITV News. *ITV News*. URL: <https://www.itv.com/news> (дата звернення: 06.04.2025).

14. Luke, A. Beyond Science and Ideology Critique: Developments in Critical Discourse Analysis. *Annual Review of Applied Linguistics*. 2002. Vol. 22, No. 1. P. 96-110. DOI: <https://doi.org/10.1017/S0267190502000055>.
15. Reuters. *Reuters*. URL: <https://www.reuters.com/> (date of access: 06.04.2025).
16. The Guardian. *Latest news, sport and opinion from the Guardian*. URL: <https://www.theguardian.com> (date of access: 06.04.2025).
17. The Times of London. *The Times of London*. URL: thetimes.co.uk (date of access: 06.04.2025).
18. The White House. *The White House*. URL: <https://www.whitehouse.gov/> (date of access: 06.04.2025).
19. TIME Homepage. *Time*. URL: <https://time.com/> (date of access: 06.04.2025).
20. Trump Twitter Archive. *Trump Twitter Archive*. URL: <https://www.thetrumparchive.com/> (date of access: 06.04.2025).
21. UK Parliamentary Archives. *UK Parliamentary Archives*. URL: <https://www.parliament.uk/business/publications/parliamentary-archives/> (date of access: 06.04.2025).
22. UN Web TV. URL: <https://webtv.un.org/en> (date of access: 06.04.2025).
23. U.S. Department of Defense. *U.S. Department of Defense*. URL: <https://www.defense.gov/News/> (date of access: 06.04.2025).
24. Van Dijk, T. A. *Ideology: A Multidisciplinary Approach*. London: Sage Publications, 2000. 392 p.
25. Van Dijk, T. A. Principles of Critical Discourse Analysis. *Discourse & Society*. 1993. Vol. 4, No. 2. P. 249-283. DOI: <https://doi.org/10.1177/0957926593004002006>.
26. Van Dijk, T. A. Critical Discourse Studies: A Sociocognitive Approach. In: Wodak, R., Meyer, M. (eds.). *Methods of Critical Discourse Analysis*. London: Sage Publications, 2008. P. 1-33.
27. Washington Examiner – Political News, Opinion & Restoring America. *Washington Examiner – Political News and Conservative Analysis About Congress, the President, and the Federal Government*. URL: <https://www.washingtonexaminer.com/> (date of access: 06.04.2025).
28. Wodak, R. *The Politics of Fear: The Shameless Normalization of Far-Right Discourse*. 2nd ed. London: Sage Publications, 2021. 342 p. DOI: <https://doi.org/10.4135/9781529739664>.
29. Wodak, R. Critical Linguistics and Critical Discourse Analysis. In: Verschueren, J., Östman, J. (eds.). *Handbook of Pragmatics Manual*. 2nd ed. Amsterdam: John Benjamins, 2022. P. 50-70.
30. Zúquete, J. P. From Left to Right and Beyond: The Defense of Populism. In: de la Torre, C. (ed.). *Routledge Handbook of Global Populism*. 1st ed. London: Routledge, 2018. P. 416-434. DOI: <https://www.routledgehandbooks.com/doi/10.4324/9781315226446-33>
31. *Routledge Handbook of Global Populism*. 1st ed. de la Torre, C. (ed.). London: Routledge, 2018. 498 p. DOI: <https://doi.org/10.4324/9781315226446>.

Biskub I. P. THE EUROPEAN UNION IN THE DISCOURSES OF U.S. PRESIDENTS: A COMPARATIVE CRITICAL ANALYSIS

The article presents the results of a comparative critical analysis of the discourses of former and current U.S. Presidents Joe Biden and Donald Trump in the context of building geopolitical relations with the European Union. It outlines contemporary directions in critical discourse analysis, including post-imperial discourse, populist discourse, and far-right discourse. The study identifies decolonial ideological shifts that characterize post-imperial discourse, which undermines empire-centric biases in discourse analysis.

In contemporary European Union politics, against the backdrop of populist election victories in many European countries in the early third decade of the 21st century, the formation of populist and far-right discourses can be observed. In the discourses of U.S. Presidents Joe Biden and Donald Trump, the construction of relations with the European Union has become a dominant theme, marked by significant ideological differences. A comparative critical discourse analysis of Biden's and Trump's speeches revealed thematic and ideological shifts in U.S.-EU relations, which were critically examined based on widely known statements by the presidents. These statements demonstrate the presence of explicit and implicit ideologies, which, at times, are diametrically opposed and also indicate shifts in global politics.

Among the key topics where significant differences in ideological presuppositions were found are the economic relations between the U.S., NATO, and the EU; commitment to shared democratic values; and the role of the U.S. and the EU in the Russia-Ukraine war. It was established that the method of critical discourse analysis is becoming an essential life skill in the era of global challenges in the 21st century. The analysis results highlight the key role of Ukraine and the prospects for ending the Russia-Ukraine war in shaping the ideological foundation of the Euro-Atlantic discourse.

Key words: European Union, critical discourse analysis, ideologies, globalization discourse, Russia-Ukraine war.